

Werken aan meer eiwit van eigen bodem

De Vlaamse eiwitstrategie streeft naar meer duurzame, diverse en toekomstgerichte eiwitvoorziening van eigen bodem, zowel voor humane als voor veevoeding. Dit moet leiden tot duidelijke winsten op het vlak van economie, ondernemerschap en innovatie, milieu en klimaat, en gezondheid. De strategie omvat de hele keten, van productie tot en met consumptie.

Patrick Dieleman

Eiwitten maken een cruciaal deel uit van de menselijke voeding. Ze vormen de bouwstoffen die onmisbaar zijn voor de lichaamsgroei, maar ook voor het volgroeide lichaam. Het huidige model van eiwitproductie en -consumptie staat onder druk. Wetenschappers geven aan dat de eiwitvoorziening verder moet verduurzamen om tegemoet te komen aan uitdagingen op het vlak van voedsel-

zekerheid, milieu-impact en volksgezondheid. Dat dwingt de veehouderij tot verdere verduurzaming. Daarnaast stijgt de vraag naar plantaardig eiwit, vooral in de vorm van peulvruchten, omdat meer mensen radicaal of af en toe een alternatief willen voor vlees. De Vlaamse eiwitstrategie werd mee onderschreven door heel wat organisaties en onderzoeksinstituten uit de voedselketen. Er wordt gewerkt rond

zes strategische thema's: duurzame diervoeders, duurzame dierlijke productie, meer plantaardige en meer nieuwe eiwitten, meer productdiversiteit en duurzame eiwitconsumptie. Begin 2022 kregen negentien projecten middelen van de Vlaamse overheid om de doelstellingen van de eiwitstrategie te realiseren. Boerenbond is zelf trekker van het project 'Een boon voor Leuven' en werkt ook mee in 'Gras@vies' en 'Veldbonen, van veld tot voer'. Hierna lees je meer over wat je de komende maanden mag verwachten van die projecten.

Duurzame consumptie

Het project 'Een boon voor Leuven' maakt gebruik van de dynamiek bij Leuvense ondernemers (van boer tot bord) en organisaties om een regionale ▶

waardeketen op te zetten rond plantaardige eiwitten, ten voordele van landbouwers, verwerkers en consumenten. Dit samenwerkingsverband verenigt een aantal lokale partners, waaronder Kortom Leuven. Daarnaast zijn hierin ook chefs van enkele restaurants, retailers, andere ondernemers en organisaties met expertise in duurzame voeding actief.

Consulent Nieuwe verdienmodellen Nele Lauwers coördineert het project vanuit Boerenbond. Ze vertelt dat de Vlaamse overheid specifiek projecten wilde waarin meerdere ketenspelers betrokken zijn. “We hebben een projectvoorstel ingediend omdat dit opzet wat in de lijn lag van de regionale waardeketens rond granen en peulvruchten, waarmee we al een tijdje bezig zijn. We hebben daartoe afgelopen jaar diverse sessies georganiseerd – onder meer op de Werktuigendagen – met telkens een landbouwer en een

verwerker die samenwerkten met een andere schakel in de keten. We probeerden zo duurzame samenwerkingen in beeld te brengen en daar ook een netwerkevent aan te koppelen tussen vraag en aanbod, zodat nieuwe samenwerkingen konden ontstaan rond granen en peulvruchten. In dit project focussen we op de peulvruchten, maar de insteek is dezelfde: het opbouwen van een waardeketen van boer tot consument. Daarbij moet elke schakel er iets aan hebben. Het gaat over duurzame producten, die bijdragen aan de Vlaamse eiwitstrategie.”

Een van de partners is Kortom Leuven, een lokale coöperatie van een vijftiental landbouwers die samenwerken voor hun korteketenafzet in het Leuvense. “Collega Patrick Pasgang heeft al met hen bekeken hoe ze de Leuvense restaurants en detailhandel kunnen beleveren met hun lokaal geproduceerd rundvlees, zuivel en dergelijke”, ver-

“Voedingsbedrijven zijn gevoelig voor het lokaal betrekken van grondstoffen.”

volgt Nele. “We willen nu met enkele van hen uitproberen of een eiwitrijke teelt zoals bijvoorbeeld gele erwten – en ook verwerkte producten ervan – kunnen worden afgezet op diezelfde markt. We willen een match realiseren tussen bedrijven die dergelijke producten nodig hebben en landbouwers die ze willen aanbieden. Daarbij moeten we telkens bekijken welke schakels er in die keten nodig zijn. Je moet die erwten bijvoorbeeld reinigen en triëren. Verder moeten we die schakels dimensioneren. Een bedrijf dat wil triëren heeft bijvoorbeeld een minimale hoeveelheid nodig om dat rendabel te kunnen doen. In het ontwikkelen van die nieuwe producten speelt de Food Pilot van ILVO een rol. We willen studenten voeding en marketing twee dagen bij elkaar zetten in een *makeathon*; een tweedaagse sessie waarin mensen met verschillende expertises samen een product ontwikkelen. In een eerdere *makeathon* met rode erwten is daar bijvoorbeeld een soort van smeerpasta uitgekomen.” Op het veld wordt er gewerkt met mengteelten van haver met erwten, lupinen of veldbonen. “We kwamen bij die haver uit door Content – een van onze partners, een verpakkingsvrije winkel. Die krijgt veel vraag naar havermout en havermelk, maar kan de benodigde haver niet lokaal betrekken. We zien dat er heel wat vraag is naar producten, maar het project moet ons helpen om te bekijken of we daar op een rendabele manier op kunnen inspelen. We zien dat voedingsbedrijven op zoek zijn naar specifieke voedingsproducten en dat ze er gevoelig aan zijn om die lokaal te betrekken.

Frankrijk is niet ver, maar waarom zouden we dat niet lokaal doen? De eerste stappen zijn al gezet. ILVO heeft eind maart al eiwitrijke gewassen ingezaaid.”

Duurzaam voeder

Rundveeconsulent Raf Steegmans vertelt dat hij (voor het voeder) samen met collega-akkerbouwconsulent Leander Hex (voor de voeding) binnen Boerenbond mee de strategie rond het telen van eiwithoudende gewassen opvolgt. “We hebben daarrond gebrainstormd met mensen van ILVO, Inagro, de Hooibeekhoeve, PVL Bocholt en PIBO. We kregen een waslijst aan opmerkingen over welke hiaten er zijn. De oproep van de Vlaamse overheid voor projecten eiste dat er keteninitiatieven zouden worden opgezet. Wat het project ‘Veldbonen, van veld tot voer’ betreft, zien we mogelijkheden voor akkerbouwers die veldbonen kunnen telen voor rundveehouders. De akkerbouwer heeft een dergelijke teelt beter in de vingers dan een rundveehouder, die zich vooral wil concentreren op zijn vee. Het bedrijfs-economisch aspect is belangrijk. Het toevoegen van veldbonen in het rantsoen moet ook interessant zijn voor de veehouder. Het project wil in eerste instantie knelpunten definiëren en aanpakken. Daartoe gaan we werken met enquêtes. Enerzijds gaat het over knelpunten die betrekking hebben op het gebruik als veevoeder, anderzijds over de teelt zelf. In verband daarmee hebben we bijvoorbeeld binnenkort een overleg met het Departement Landbouw en Visserij over het tekort aan specifieke gewasbeschermingsmiddelen. In tweede instantie willen we akkerbouwers en veehouders samenbrengen. Daartoe zal een internetforum worden gecreëerd, waarop vraag en aanbod met elkaar in contact kunnen komen.”

Met het project ‘Gras@vies’ willen we

een pijnpunt aanpakken bij rundveehouders. “Tijdens het brainstormen stelden we vast dat ieder van ons wel eens vragen kreeg rond het telen van gras. We zorgen dan wel voor een antwoord, maar de betrokken onderzoeksinstellingen hebben niet de ruimte om dergelijke vragen nadien ook één op één op te volgen met die landbouwer. Gras@vies wil daar een antwoord op bieden. Gras is misschien wel de belangrijkste eiwitteelt in Vlaanderen. Goed geteeld gras bevat ook 21% eiwit. Dat potentieel wordt te weinig onderkend vanuit het beleid. Maar er is ruimte om het beter te telen, en dus ook voor advies daaromtrent. Dankzij het project komen er twee fulltime voorlichters, die hun tijd verdelen over de betrokken onderzoekscentra. De uitgewerkte adviezen komen na het project ter beschikking via Kratos.” Raf vindt het belangrijk om in dit kader ook een eigen niet-gesubsidieerd initiatief te noemen. “Op vraag van enkele leden uit de provincie Antwerpen zijn we met een netwerk ‘Vers gras voeren’ gestart. We zijn momenteel met een vijftiental personen. De helft voedert al vers gras, de andere helft is dit heel gericht aan het bekijken. We hadden al een vijftal overlegmomenten, gericht op kennisuitwisseling rond betere eiwitbenutting en besparing op voederkosten, en zijn met een Whatsappgroep gestart. We organiseerden al een bedrijfsbezoek en gaan binnenkort naar Nederland om twee bedrijven te bezoeken. Daarnaast zal een student van KU Leuven Campus Geel een eindwerk maken rond het voeren van vers gras. Die probeert ook een stroomschema te maken, dat moet uitwijzen of vers gras voeren op een bedrijf kan passen in het voorjaar, de zomer of het najaar.” ■

i Info over alle hierboven ver-
noemde projecten vind je op lv.vlaanderen.be, zoekterm: ‘realisatie eiwitstrategie’

Diane Schoonhoven

adviseur Klimaat, energie en duurzaamheid
diane.schoonhoven@boerenbond.be

Meestappen in de Vlaamse eiwitstrategie

De Vlaamse regering zet in op het verhogen van de productie en consumptie van lokale, duurzame en gezonde eiwitten. Boerenbond heeft zich vorig jaar samen met heel wat partners uit de agrovoedingsketen en het onderzoek geëngageerd om hierin mee te stappen. Deze eiwitstrategie zet ketenbreed in op de maatschappelijke verwachting om onze voeding verder te verduurzamen. De consument gaat hier steeds nadrukkelijker naar op zoek. Om de kansen op succes te verhogen, zijn daartoe wel enkele hefbomen noodzakelijk. Een goede onderlinge samenwerking in de volledige keten en het stimuleren van die lokale eiwitketens zijn bepalend voor het welslagen van de Vlaamse eiwitstrategie. Alleen zo verduurzamen we onze voeding, bieden we de consument een Vlaamse keuze en creëren we kansen voor versterkte verdienmodellen voor onze akkerbouwers en veehouders.

“We zetten ketenbreed in op het verduurzamen van onze voeding.”